

ΠΑΡΘΕΝΩΝ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

Δ. Παπαρρηγόπουλος

Φάων

Χαρακτήρ εις πράξιν και σκηνήν μίαν

Παρθενών, Αθήνα

τμ 2, τχ. 14 (Μάιος 1872), σ. 771-775

ΦΑΩΝ

ΧΑΡΑΚΤΗΡ

ΕΙΣ ΠΡΑΞΙΝ ΚΑΙ ΣΚΗΝΗΝ ΜΙΑΝ

Πρόσωπα { ΣΑΠΦΩ
ΦΑΩΝ

(Ἡ σκηνὴ παριστᾷ τὸν Λευκάδην κάτωθεν ἐκτείνεται ὁρμῆ ἢ θάλασσα. Μικροῦθεν πλέουσι πρὸς τὴν Λευκάδα δύο Ἀθηναϊκῆ τριήρεις. Ἡ Σαπφῶ κἀθίεται ἐπὶ λίθου καὶ κρατοῦσα διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς λύραν διὰ τῆς δεξιᾶς στηρίζει τὸ πρόσωπον αὐτῆς καὶ θεωρεῖ τὴν θάλασσαν.)

ΣΑΠΦΩ

Χαῖρε πόησις, θυγάτηρ τοῦ ἔαρος
καὶ τοῦ ἔρωτος· ἐθραύσθησαν πᾶσαι αἱ
χορδαὶ τῆς καρδίας μου καὶ δὲν δύνα-
μαι πλέον νὰ ψάλλω·

(Ἐρῶει σπαρτωδικῶς τὴν λῆραν καὶ ψάλλει.)

Ἡ μοῦστα φεύγει τ' ὄμμα τὸ κλαῖον
Σαπφῶ, νὰ ψάλλῃς ἀδυνατίζε.
Ὅταν τὸ χεῖλος σιγῆσῃ πλέον
πρὸς τί νὰ ζήτῃ ὁ ποιητής;

(Ἐμφανίζεται ὁ Φάων κρατῶν τόξον.)

Φάων;

ΦΑΩΝ

Εἶδες τὴν δορκάδα διερχομένην ἐν-
τεῦθεν, Σαπφῶ;

ΣΑΠΦΩ

Ὅχι· δὲν εἶδον τὴν δορκάδα.

(Ὁ Φάων ἀπομακρύνεται.)

Φάων, ἀναχωρεῖς;

ΦΑΩΝ

Ζητῶ νὰ εὔρω τὰ ἴχνη τῆς.

ΣΑΠΦΩ

Ἄλλὰ μείνε ὀλίγον μετ' ἐμοῦ, Φάων.

ΦΑΩΝ

(Πλησιάζων καὶ ἀποθέτων τὸ τόξον.)

Ἐστω, μένω· αὔριον πρόκειται ν' ἀ-
ναχωρήσω καὶ ἴσως διὰ παντὸς ἐκ τῆς

Λευκάδος, ὥστε δίκαιον εἶναι νὰ σὲ ἀ-
ποχαιρετίσω σήμερον.

ΣΑΠΦΩ (ἀνατινασσομένη)

Ἀναχωρεῖς; . . . (γελάσσει μετὰ πικρίας)
καὶ δίκαιον εἶναι νὰ μὲ ἀποχαιρετίσης!
Ἄλλ' ὅταν οἱ ἄνδρες δὲν ἔχωσι καρδίαν,
ἔχουσι τὴν εἰρωνίαν ἀντὶ καρδίας εἰς
τὰ στήθη των.

ΦΑΩΝ

Τὴν εἰρωνίαν καταλείπω εἰς τὰ μει-
ράκια, ἐκτὸς αἰ ἢ εἰλικρίνεια περιε-
βλήθη τὸ ὄνομα τῆς εἰρωνίας.

ΣΑΠΦΩ

Ἀναχωρεῖς . . . καὶ πότε θὰ ἐπι-
στρέψῃς;

ΦΑΩΝ

Ἄγνωστον.

ΣΑΠΦΩ

Καὶ . . . διατὶ ἀναχωρεῖς;

ΦΑΩΝ

Ἐκουράσθην εἰς Λευκάδα μένων.

ΣΑΠΦΩ

Ἀναχωρεῖς . . . ἔστω, ἄπελθε· ἀλλὰ
τὸ βλέπεις θ' ἀποθάνω, ὅταν μείνω ἐπὶ
τῆς Λευκάδος μόνη· θ' ἀποθάνω. ὦ!
ἂν ἐγνωρίζες πῶς δύναται νὰ ἀγαπή-
σῃ ἡ γυνή! Σεῖς οἱ ἄνδρες δὲν ἀγα-
πάτε· ἔχετε ἐνθουσιασμόν πολλόν, καὶ
εὐαισθησίαν ὀλίγην· ἔχετε τὴν εὐαισθη-
σίαν τοῦ νοῦς καὶ ὄχι τῆς καρδίας.
Ἄλλ' ἡ γυνή . . . ἢ ταλαίπωρος· αὐτὴ
ὅταν ἀγαπᾷ, τετέλεσται· ἀναπνέει καὶ
ζῆ δι' ἐν μόνον ὄν· καὶ ἐνίοτε ἀπαντᾷ
τὸν Φάωνα.

ΦΑΩΝ (κάτωχρος).

Πῶς ἀγαπᾷ ἡ γυνή τὸ γνωρίζω,
Σαπφῶ.

ΣΑΠΦΩ

Ἀδύνατον. Καὶ μάλιστα σὺ ὅστις
οὐδέποτε ἠγάπησας. Θ' ἀναχωρήσης,
Φάων . . . ἀλλὰ ὡς ἀντιπρόσωπόν σου
εἰς τὰς μακρὰς ἡμέρας καὶ τὰς μακρὰς
νύκτας ἄφες με μίαν λέξιν, μόνον λέξιν
μίαν καὶ ἐν φίλημα· εἶπέ με ὅτι μ' ἀ-
γαπᾷς, Φάων, ἔστω καὶ ψευδῶς.

ΦΑΩΝ

Αἰωνίως ἢ ποιήσεις· ἐπεδίωξας ἐπίτηδες ἔρωτα ἀτυχῆ; Δέγουσιν ὅτι οἱ ποιηταὶ πάσχοντες ψάλλουσιν, ὠραιότερον ὕπως αἰ τυφλωθεῖσαι ἀηδόνες. Διὰ τοῦτο μὲ ἠγάπησας, Σαπφῶ;

ΣΑΠΦΩ

Δὲν σ' ἐμποδίζω πλέον· δύνασαι ν' ἀπέλθης· ἡ ἀδιαφορία εἶναι προκριτότερα τῆς φοβερᾶς αὐτῆς χλεύης· ἀδιαφάρει πρὸς τὴν ὀδύνην μου, ἀλλὰ μὴ νόμιζε αὐτὴν ὡς προσωπεῖον.

ΦΑΩΝ

Ὅχι, ὡς προσωπεῖον· ἄπαγε. Ἄλλ' ἐπεδίωξας τὴν ὀδύνην, καὶ τὰς συγκινήσεις αὐτῆς.

ΣΑΠΦΩ

(ῥίπτουσα τὴν λόραν).

Ἄλλ' ἔπαυσα νὰ ψάλλω πλέον· κατεβλήθην· δὲν ὑπάρχει τίποτε καλὸν πλέον δι' ἐμὲ εἰς τὸν κόσμον αὐτόν· καὶ οἱ ῥυακες καὶ τὰ ἄνθη, καὶ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ θάλασσα καὶ πᾶν τὸ ὠραῖον μὲ ἐνθυμίζει σὲ καὶ τὴν συμφορὰν μου, Φάων.

ΦΑΩΝ

Εἶναι λοιπὸν φοβερὸν ν' ἀγαπᾷ τις χωρὶς ν' ἀγαπᾶται;

ΣΑΠΦΩ

Ἐρώτησον τὴν Ἀφροδίτην ποῖαν ποιὴν ἐπιβάλλει εἰς τοὺς ἀσπόνδους πολεμίους αὐτῆς. Ὁ Τάνταλος εἶναι μυριάκις εὐτυχέστερος τοῦ ἀγαπῶντος καὶ μὴ ἀγαπῶμένου. Καὶ εἶθε . . . ὡς ἐλεημοσύνην σὲ ζητῶ ἐν φίλημα, εἰπέ με ὅτι μ' ἀγαπᾷς.

ΦΑΩΝ

Οὐδέποτε ἐφρεύσθην· ὁ ἔρωτος εἶναι ὁ ἀγνώτερος τῶν δεσμῶν, καὶ δὲν ῥίπτεται ὡς ἄθυρμα καὶ ὡς παιδιά.

ΣΑΠΦΩ

Ἄ! τέλος πάντων ὠμίλησας περὶ ἔρωτος· ἡ δύναμις αὐτῆ ἢ φοβερὰ ἤρχισε νὰ γεννᾶται εἰς τὰ στήθη σου; Πρόσεξε· εἶναι λίαν ἰσχυρὰ δύναμις, καὶ πάντοτε θραύει· θὰ θραύσῃ ἢ σὲ ἢ ἐκείνην τὴν ὁποῖαν ἀγαπᾷς. Καὶ . . . ποία εἶναι;

ΦΑΩΝ

Τίς σὲ εἶπεν ὅτι ἀγαπῶ; διότι ἀνέφερα τὴν λέξιν ἔρωτος;

ΣΑΠΦΩ

Εὐχαριστῶ, Φάων. Εἶμαι εὐτυχεστέρα, ὅταν γνωρίζω ὅτι ἡ καρδία αὐτῆ τὴν ὁποῖαν λατρεύω δὲν ἐδόθη τοῦλάχιστου εἰς ἄλλην. Καὶ εὐχομαι νὰ μὴ ἀγαπήσῃ ποτέ· πρὸ πάντων νὰ μὴ πάθῃ τὸ πάθημά μου.

ΦΑΩΝ

Εἶναι λοιπὸν φοβερὸν ν' ἀγαπᾷ τις χωρὶς ν' ἀγαπᾶται;

ΣΑΠΦΩ

Ἐγὼ γνωρίζω!

ΦΑΩΝ (σοβαρῶς)

Ἄλλ' ὑπάρχει καὶ τι φοβεριώτερον. Ἐὰν, Σαπφῶ, σὲ ἠγάπων μὲ ἴσου ἔρωτα, εἰάν ἐξῶμεν εὐτυχεῖς, χωρὶς νὰ σκιάξῃ τὸν διανυγὴ οὐρανὸν ἡμῶν ἐν νεφύδριον, καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῆς μέθης καὶ εὐτυχίας, ἤρχετο ἐν τέρας, γυνή, καὶ σοῦ ἀνῆρπαζε τὸν ἐραστήν;

ΣΑΠΦΩ

Θὰ ἔλεγον ἀρκεῖ δὲν ὑπῆρξα εὐτυχῆς; εὐδαίμων ὅστις καὶ μίαν ὥραν εὐδαίμονήσῃ!

ΦΑΩΝ

Ἄλλ' ὁ ἄνθρωπος σπεύδει πρὸς τὸ μέλλον καὶ ὄχι πρὸς τὸ παρελθὸν καὶ ὅταν ἐκ τοῦ πολλοῦ φωτὸς μεταβῇ εἰς σκότος, τὸ σκότος φαίνεται φοβεριώτερον. Τί ἤθελες εἰπεῖ, Σαπφῶ, ἂν σὲ συνέβαινε τοιαύτη συμφορὰ; Ὅποῖαν ποιήν θὰ ἐπέβαλες εἰς τὸ ὄν τὸ ὁποῖον ἀνῆρπασε τὴν εὐτυχίαν σου;

ΣΑΠΦΩ

Θὰ ἐσυγχώρουν τὴν γυναῖκα ὕπως συγχωρῶ σέ.

ΦΑΩΝ

Θὰ ἐσυγχώρεις! Βεβαίως ἡ συγγνώμη εἶναι εὐχερῆς ὅταν, οὐδεὶς σ' ἀδικῆ καὶ ὅταν δὲν σὲ ἐδόθη ἢ ἀφορμὴ τῆς συγγνώμης. Πρὸ μικροῦ ἐφοβήθης μόνον μὴ ἀγαπᾷ ἄλλην καὶ τὸ βλέμμα ἦστρα:

ψεν ἐκ μίσους, ὅταν μὲ ἠρώτησας τ' ὄνομά της. Καὶ τοῦτο ἐνῶ οὐδεὶς δεσμὸς συνέδεσε ποτὲ καὶ ἐμὲ μετὰ σοῦ.

ΣΑΠΦΩ

Μὲ κατακρίνεις, διότι πολὺ σὲ ἠγάπησα;

ΦΑΩΝ

Ὅχι· δὲν κατακρίνω· καθὼς δὲν κατακρίνω ἐκεῖνον ὅστις ποτίζει βραδύ, ἀλλ' ἐπὶ τέλους θανατηφόρον δηλητήριον εἰς τὸν θραύοντα τὴν εὐτυχίαν δύο ὄντων ἀγαπωμένων.

ΣΑΠΦΩ

(ἀναλαμβάνουσα τὴν λύραν τῆς καὶ σπυροῦσα πρὸς τὴν ἄκραν τοῦ βράχου ψάλλει)

ὦ Φάων, χάρις μετὰ τοῦ βίου,
μόνον ὁ θάνατος δὲν ποιεῖ,
δὲν εἶ τὸ ἄνθος χωρὶς ἡλίου
καὶ χωρὶς ἔρωτος ἢ γυνῆ.
Ὅ ἀλημονήσῃς μετὰ βραχείας
στιγμᾶς τὴν τύχην μου συμφορᾶν...
Ἄλλὰ ὅποτεν τῆς Ἰουίας
πλήρη τὴν ἄβυσσον τὴν ἠγρᾶν,
ἐνῶ τὸ πλοῖον σχίζει τὸ κῆμα
καὶ αἱ ναῦται ψάλλουσιν ἤτιμα γλυκὰ
μὴ λησμονήσῃς· εἶναι τὸ μῆμα
τῆς ταλαιπώρου Σαπφῆς; ἐκεῖ.
Ἄγριον μῆμα, στοιχείων πάλῃ,
πάντος βραχέμενος, παρὰ γῆ,
αἴσιον μόνον νὰ περιβάλλῃ
τὸν ἔρωτά μου τὸν δυστυχῆ.

(Καταθέτει τὴν λύραν καὶ θεωρεῖ τὸν Φάωνα.)

Δὲν θὰ ἴδω πλέον ποτὲ τὴν φιλιτάτην αὐτὴν μορφήν.

ΦΑΩΝ

Ἐνθυμείσαι τὸν Ἀθηνόδωρον; — Δὲν ἀπαντᾷς; (ἢ Σαπφῶ κόπτει τὴν κεφαλὴν.)
Ἀπορῶ πῶς ἔχεις τόσον εὐρείαν καρδιαν ἀντέχουσαν εἰς τασυῦτον πυρετώδεις ἐκάστοτε ἔρωτας.

ΣΑΠΦΩ (δυσκρούουσα.)

Ἐλεος, ὦ Φάων, ἔλεος.

ΦΑΩΝ

Ὁ Ἀθηνόδωρος ἐκεῖνος πρὶν σ' ἀπατήσῃ ἠγάπα καὶ ἠγαπᾶτο θερμῶς. ἠγαπᾶτο ὑπὸ τῆς Δεαίνης, ἣτις χάριν αὐτοῦ ἐθυσίασε τὰ πάντα. Αἴφνης σὲ ἀπῆν-

τησε· τὸν ἐσαγήνευσας σὺ, Κίρκη, ἣτις, διότι δὲν αἰσθάνεσαι προσποιεῖσαι ἄριστα τὸν ἔρωτα. Ἀφοῦ ἐπαίξας μετ' αὐτοῦ ἐπὶ τινα χρόνον, ἔπειτα... τί ἀπέγεινεν ὁ Ἀθηνόδωρος;

ΣΑΠΦΩ

(Βαίνουσα πρὸς τὴν ἄκραν τοῦ βράχου.)

Εἶσαι θηρίου!

ΦΑΩΝ (ἀπεθέστατα.)

Ἐχεις καιρὸν, κανεὶς δὲν σὲ βιάζει νὰ πέσῃς εἰς τὴν θάλασσαν. Ἀπέκτησας πολλοὺς ἐραστὰς μέχρι σήμερον; ἀδιάφορον. Ὁ Ἀθηνόδωρος λοιπὸν ἀγνοεῖς τί ἀπέγεινεν; Ἄλλ' ἐγὼ δὲν ἀγνοῶ τί ἀπέγεινεν ἡ Δεαίνα ἣτις ἐγκατελείφθη, ἣτις δὲν ἠγάπησεν ἢ μόνον τὸν Ἀθηνόδωρον καὶ ἣτις ἀπεφάσισε νὰ ἐκδικηθῆ.

ΣΑΠΦΩ

Ἀπάνθρωπε!

(Ἐπίπτει εἰς τὴν θάλασσαν.)

ΦΑΩΝ

Ἡ Δεαίνα εἶμαι ἐγὼ, Σαπφῶ, καὶ ἐξεδικήθην.

Δ. ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ